

Piknik S. D. Zveze v nedeljo je bil velik uspeh v vseh ozirih

Sodi se, da je bilo preko 4,000 ljudi na pikniku, ki ga je zadnjo nedeljo priredila mladina Slovenske Dobrodelne Zveze na Pintarjevih farmah. V svojih avtomobilih in na najetih truhkih, so se vsipale množice na prijazne prostore, kjer je vladalo živahno vrvenje, kot na mravljišču. Vremenski bogovi so proti poldnevu poslali svoje poklone in tuki izletnikom najljepši dan. Tudi skaj smo imeli priliko opazovati našo mladino, kako se je z vso vno lotila dela; pripravljala prostor za razne tekme in vodila tekme po jake vzornem redu. Lopate, motike, krampi, sekire, vse se je vihtelo v spretnih rokah naših mladih fantov. Videlo se je, da se znajo ti naši mladi zabavati, da znajo pa tudi prijeti za delo, kadar je to potreba. Poznalo se je, da je to kri pridnega slovenskega naroda. Vršila se je baseball igra, dirkanje, metanje valjčkov v slamnatega moža, tekme v skoku in druge zanimive tekme. Ljudje so s zanimanjem opazovali te k me. Dolg in širok prostor, katerega so naši mladi zgradili s žico, je bil obdan od tisočglave množice. Člani in članice glavnega odbora so pridno pomagali, ravno tako tudi pomožne osebe, katero so dala na razpolago razna društva. Veliko zanimanje je vladalo za metanje valjarja v slamnatega moža. Več naših žen in deklet se je udeležilo kontesta. Prvi valjar je vrgla Mrs. Mary Kushlan, ki se je opravičevala, češ, da se je tega že odvadila, ker je že več let vdova. Za njo je prišla na vrsto Mrs. Mary Bradach in druge. A prvenstvo je odnesla Miss Rose Planinšek, članica društva št. 22 SDZ, ki je zadela moža trikrat po vrsti, dasi kot dekle v tem oziru ni imela še nobene vaje. No, morda ji bo nekoč to še prav plišlo. Za nagrajo je dobila posrebrnen valjar, pred katerim bo imel tudi njen bodoči soprog gotovo velik respekt.

V moči so se poskusili mladi in stari. Po osem mož je dalo društvo Slovenec, št. 1 SDZ in osem fantov društvo SYMC, št. 36 SDZ. Prijeli so za debelo vrvo, po 16 rok na vsaki strani. Uprle so se noge, napele mišice, vrvo je zapela in je za trenutek obstala nepremično. Toda kdo bi se ustavljal osmim starim koreninam? Vrsta se je zamažala in Slovenčevi so potegnili fante za seboj. Na Slovenčevi strani so bili: Kačar, Kostanjšek, Vrtovšnik, Hiti, Baznik, Kodrič, Gliha in Turk Anton; za SYMC pa: Skuly, Leskovec, H. Lausche, Benčina, Tekavec, Jerše, Gornik in Udovich. Poznalo se je, da so bili zmagovalci na žgancih zrejeni.

Ta piknik je pokazal, da se nam najmlajši rod ni nič izneveril, ampak da je pripravljen delati s starejšimi v vsakem oziru. Velikanska udeležba je pa tudi pokazala, da narod upošteva delo in voljo do dela naših mladih. Velika udeležba je tudi pokazala, kako priljubljen je naša domača organizacija, Slovenska Dobrodelna Zveza pri narodu.

Naš fotograf John Bukovnik je slikal razne zanimive prizore, katere bomo videli na Zvezni dan 6. novembra v Slovenskem Narodnem Domu. Tudi glavni

Zvezni vladni uslužbenci ne smejo govoriti o prohibiciji in bonusu

Washington, 4. septembra. Civilna komisija zvezne sodnije je odredila, da zvezni uslužbenci, katerih je skoro en milijon, ne morejo v javnosti razpravljati o dveh političnih predmetih, in sicer o prohibiciji in glede vojaškega bonusa. Civilna komisija naznanja, da kdor bi se proti temu pregrešil, da bo odpuščen iz vladne službe. Kaj enakega se dosedaj še ni pripetilo. V Gary, Indiana, so odslovili nekega poštnega uradnika, ker je pomagal sestaviti besedilo, v katerem se zahteva izplačilo bonusa. Civilna komisija je tudi odredila, da niti družine zveznih uslužbencev ne morejo javno razpravljati omenjene predmete. Razume se, da je Hoover nasproten bonusu, in da tudi z napadi na prohibicijo ni nič kaj zadovoljen.

Štrajk angleških delavcev bo končan

London, 5. sept. — Včeraj so se zbrale k posvetovanju razne delavske unije, da se posvetujejo giede štrajka tekstilnih delavcev v Angliji. Vlada čaka na izid tega sestanka in bo takoj ponudila posredovanje za poravnavo štrajka. Govori se, da bo štrajk takoj končan, ko bo vlada začela s posredovanjem, ker ima v načrtu ugodne pogoje za obe strani.

Rojak umrl

V Glenville bolnici je umrl John Orehek, po domače Nivar, star 62 let. V Clevelandu je bival 29 let. Bil je doma iz Ihana pri Domžalah. Tukaj zapuščila soprogo, dva sina in šest hčera. Bil je član društva Maccabees in društva Naprej št. 5 SNPJ. Pogreb bo v sredo jutraj ob 8:30 iz hiše žalosti, 1378 E. 47th St. pod vodstvom Frank Zakrjaska. Naj bo ranjkemu lahka ameriška gruda, preostalih pa izrekamo naše iskreno sožalje.

Pameten sodnik

Iz Cincinnatija se poroča, da je tam sodnik Stanley Strube odredil, da dokler bo on se nahajal v mestni sodnji, da ne bo poslušal nobenih razprav, ko odvetniki tožijo redne družinske očete, da jim zaplenijo plačo za dolgo. Odvetniki imajo sicer svoje kliente pravico tožiti, toda sodnik se bo izgovoril, da ne more poslušati enakih obravnav, ker — nima časa.

Za znižanje cen plina

Danes se prične pred Utilitetno ohijsko komisiji borba za znižanje cen naravnemu plinu. Borbo vodi mesto Cleveland za svoje prebivalstvo. Zahteva se, da East Ohio Gas Co. takoj zniža cene naravnemu plinu za 10 centov. Mesto Cleveland zastopa Newton D. Baker in Harold H. Burton.

tajnik je vzel mnogo filmskih slik. Leo Kushlan je pa vzel nekaj slik z aparatom, iz katerih jih bomo nekaj priobčili v našem listu.

Tako se je završil v najlepšem redu lep dan, ki bo ostal marsikomu v spominu, ker ta dan je prvič delala mladina in starejši roka v roki za skupen cilj, za večji napredek naše domače organizacije, Slovenske Dobrodelne Zveze. Pohvalo za služijo mladi, glavni odbor, vsi delavci na pikniku in vse cenjenom občinstvo, ki se je v tako lepem številu udeležilo piknika.

Clevelandsko dekle umorjeno v Švici; policija išče osumljenega vagabunda

Zadnji četrtek je bila umorjena na samotni gorski poti blizu vasi Vieve, v švicarskih Alpah, Miss Jerane Ibershoff, stanujoča na Cleveland Heights, Cleveland, O. Truplo umorjene dekleta so našli v petek zjutraj. Poleg trupla so našli velik, okrvavljen kamen, s katerim je morilec očitno razbil glavo dekletu. Ker so dobili pri umorjenem dekletu denar in zlatnino, se sklepa, da ni bil rop glavni motiv umora, ampak da je hotel morilec storiti dekletu silo. Vse kaže, da se je dekle strahovito borilo za svoje življenje. Miss Ibershoff je potovala s svojo sestro že od meseca junija po Evropi na kolesu. Nameravali sta se vrniti v Ameriko drugi teden. Dospeli sta v Švico pred enim tednom. Umorjena se je napotila usodnega dne sama po strmi poti na Zermatt goro, med tem ko se njena sestra ni hotela udeležiti te ture, ker je bila preveč izmučena. Švicarska policija je prišla nekega bivšega kaznenca, kot osumljenega umora, med tem ko išče nekega avstrijskega vagabunda, katerega so ljudje videli klatiti se v kraju, kjer se je izvršil umor. Vsa pota iz dežele so zastražena, da osumljeni ne bo mogel pobegniti iz dežele. Truplo umorjene so včeraj sežgali v Lausanne, pepel pa bodo poslali v Cleveland. Mati umorjene, Mrs. Ibershoff odpotuje z najmlajšo hčerjo Heleno jutri v Švico.

Bombardiranje mesta v Braziliji

Rio De Janeiro, 5. sept. Vlade čete so včeraj bombardirale mesto Itapetininga, ki je oddaljeno kakih 80 milj od Sao Paula. Po bombardiranju nameravajo vladne čete mesto naskočiti in ga zavzeti. Poročila zatrjujejo, da vladne čete sistematično napredujejo na vsej črti in da revolucija, ki traja že drugi mesec, bo kmalu končana.

V avtomobilski nesreči

V nedeljo, 4. septembra je bila v avtomobilski nesreči Mrs. Louise Čebular, stanujoča na 15414 Lucknow Ave. V družbi nekaj svojih prijateljev je bila namenjena na farme Mrs. Hribar. Ko so v bližini Trumbull obrnil na glavno cesto št. 45, je neopazno pridrvel z brzino 55 do 60 milj na uro neki drugi avtomobilist, neki Slovenec iz Warren, Ohio, in zadel v avtomobil, katerega je vozil Louis Ogrine, in sicer s tako naglico, da je Mrs. Čebular vrgla iz avtomobila, da je padla v jarek, in dobila pri padcu zelo nevarne poškodbe. Odpeljana je bila v naglici v Genevino bolnico, kjer so ji nudili nujno pomoč. Poškodbe je dobila na glavi, na rokah in nogah. Včeraj je bila prepeljana v Glenville bolnico. Njeno stanje je kritično. Prijatelji jo lahko obiščejo!

V samostan je šel

V samostan franciskanskega reda v Lemont, Ill. se je podal Frank Ponikvar, sin dobro poznane rodbine Antona in Ursule Ponikvar, ki vodita grocerijsko trgovino zadnjih 13 let na 3769 E. 93rd St. v Newburgu. Želimo mlademu rojaku mnogo sreče v novem stanju.

* Oblike starih Kitajcev niso imele nikakih žepov.

Poljska republika je s težavo potlačila punt ukrajinskih kmetov

Varšava, 4. septembra. Novica o potlačenju vstaje ukrajinskih kmetov, ki bivajo v provinci Polesta, v vzhodni Poljski, je prišla danes na dan. Nahujskani od komunistov, so se ukrajinski kmetje branili plačati davke ter so začeli s proti-državno propagando. Kakih 400,000 ukrajinskih kmetov biva v omenjeni provinci. Nad kmete je vlada poslala policijo in cele regimente vojaštva, kateremu se je posrečilo potlačiti vstajo in razpršiti oddelke kmetov. Dva policista sta bila pri tem ubita, in več kmetov. 20 kmetov je bilo aretiranih, izmed katerih so jih pet obsodili v smrt. Ukrajinski kmetje nameravajo zadevo prinesiti pred Ligo Narodov. Punt teh kmetov je pripisati dejstvu, ker so se med njimi razširile govorice, da namerava poljska vlada upeljati srednjeveško suženjstvo. V resnici je pa vlada le nasvetovala, da če kmetje ne morejo plačati davkov, da odslužijo davke pri gradnji cest. Kmetje so se zbrali in so z motikami in krampi napadli vladne organe. Od onega časa je v ukrajinskih vaseh vedno večja posadka vojaštva.

Republikanci "čistijo"

Končno je postalo republikancev v Clevelandu sram lastnega vodstva. Na dan je prišel namreč Laurence Norton, republikanec, kandidat za okrajnega blagajnika, ki se je javno izjavil, da bi se moral pošten element republikancev v Clevelandu odtegniti vsaki zvezi in vodstvu Maurice Mascheta, ki dvajset let tako nezaslišano škandalozno vodi usodo stranke v Clevelandu. "Zdi se mi, da prihaja vsa naša nesreča od tod, ker imajo gotovo varde preveliko besedo v stranki," se je izjavil Norton. Misli je "zamorske varde." Ta izjava Nortona je velik udarec na glavo sedanjih voditeljev republikanske stranke v Clevelandu, ki stoji pod vodstvom Maurice Mascheta, Hermana Finkle, Alexa Bernsteina in zamorskega councilmana Bundya. Ti imajo prvo in zadnjo besedo pri stranki. Republikanec se je posrečilo izvoliti tri zamorske councilmane v mestno zbornico, in ti zamorski glasovi so bili merodajni za zmago republikancev v Clevelandu. Sedaj pa "boljši element" stranke, ki je mnogo prispeval v denarju, grozi z očitno revolucijo, ako se razmere ne spremenijo. Govor Nortona je zbudil splošno napetost v stranki. Kot znano, so Maschke, Finkle in Bernstein tri zvezde republikancev v Clevelandu, obtoženi sleparije in poneverbe davčnega denarja, in se nahajajo vsak pod \$20,000 varščine do obravnave, ki se začne 6. septembra.

Katoliške šole

Danes se otvorijo v Clevelandu katoliške šole. Nad 50,000 učencev in učenk pohaja v te šole, katerih je 113 v clevelandski škofiji. 18,000 otrok v katoliških šolah bo moralo dobivati hrano v šolah, ker so družine presirotnne, da bi jim preskrbele hrano. V načrtu imajo za prihodnje leto program, da dobi vsak otrok katoliških šol dva tedna počitnic na farmah.

Star uslužbenec

Horace Smith je bil 23 let uslužben v pravnem oddelku mestne vlade, te dni je pa zgubil delo. Dobival je plačo \$2,600 na leto, in bil zlasti v republikanskih krogih dobro znan. Na njegovo mesto je prišel drug uradnik, ki bo imel le \$1,400 letne plače.

Srbi zborujejo

V dvorani sv. Save, 1565 E. 36th St., se vrši štiridnevna konvencija Srbskega Saveza. Navzoči so delegatje iz Ohio, Michigan, Wisconsin, Indiana in Pennsylvania. Konvencijo je pozdravil v lepem govoru tudi Mr. Anton Grdina.

Šola se je pričela

Danes se je pričela v Greater Clevelandu šola za 66,750 šolskih otrok. V sredo jih gre v šolo 14,750 in prihodnji ponedeljek nadaljnjih 150,000. Prve so odprle vrata farne katoliške šole.

Vaje za "Domna"

Danes večer se vrše vaje za igro "Domna." Prosi se vse igralce, da gotovo pridejo ob času na oder v S. N. D. — Režišer.

Kanadska provinca Quebec ima prvi deficit radi ameriške depresije

Quebec, 4. septembra. Kanadska provinca Quebec ima letos prvi deficit v 34. letih, in ta deficit je pripisati ameriški depresiji, ker obiskovalci Kanade iz Zedinjenih držav ne zapravljajo več denar, kot so ga prej. Odgovorno je ameriška depresija. Na primer za prodano opojno pijačo je provincijska vlada dobila letno fiskalno leto \$9,000,000, letos pa le \$7,500,000. Deficit vlade znaša \$584,708. Lansko leto je ostalo v blagajni \$776,775 več, kot pa je bilo vseh izdatkov, in pred dvema letoma je znašal preostanek \$4,000,000. Za dvajset odstotkov manj opojne pijače je bilo prodane letos kot lansko leto. Mnogo za primanjkljaj so odgovorni tudi novi davki, naloženi na opojno pijačo, in ki znašajo od 5 centov do 40 centov na steklenico. Da ni več ameriških turistov v Kanado kot jih je prihajalo zadnja leta je odgovoren tudi davek, ki znaša 5c od galone gasolinea, katerega morajo plačati ameriški turisti. Poleg tega morejo plačati tudi izvanreden davek v restavrantih. Provinca bo morala najeti posojilo v znesku \$10,000,000, da bo pokrila svoje izdatke.

Čilenska vlada hoče kupiti pšenico

Santiago, Čile, 4. septembra. V republiki Čile pomanjkuje žita, in socialistični diktator Carlo Davila, se je obrnil na vlado Zed. drž. č, če bi mogel dobiti za republiko 40,000 ton pšenice v zamenjavo za nitratske produkte. Nova čilenska vlada se trudi na vse načine, da narodu, ki je že po revoluciji mnogo trpel, olajša gorje. Prebivalci mnogih mest stradajo.

Katoliške šole

Danes se otvorijo v Clevelandu katoliške šole. Nad 50,000 učencev in učenk pohaja v te šole, katerih je 113 v clevelandski škofiji. 18,000 otrok v katoliških šolah bo moralo dobivati hrano v šolah, ker so družine presirotnne, da bi jim preskrbele hrano. V načrtu imajo za prihodnje leto program, da dobi vsak otrok katoliških šol dva tedna počitnic na farmah.

Star uslužbenec

Horace Smith je bil 23 let uslužben v pravnem oddelku mestne vlade, te dni je pa zgubil delo. Dobival je plačo \$2,600 na leto, in bil zlasti v republikanskih krogih dobro znan. Na njegovo mesto je prišel drug uradnik, ki bo imel le \$1,400 letne plače.

Srbi zborujejo

V dvorani sv. Save, 1565 E. 36th St., se vrši štiridnevna konvencija Srbskega Saveza. Navzoči so delegatje iz Ohio, Michigan, Wisconsin, Indiana in Pennsylvania. Konvencijo je pozdravil v lepem govoru tudi Mr. Anton Grdina.

Šola se je pričela

Danes se je pričela v Greater Clevelandu šola za 66,750 šolskih otrok. V sredo jih gre v šolo 14,750 in prihodnji ponedeljek nadaljnjih 150,000. Prve so odprle vrata farne katoliške šole.

Vaje za "Domna"

Danes večer se vrše vaje za igro "Domna." Prosi se vse igralce, da gotovo pridejo ob času na oder v S. N. D. — Režišer.

Zanimive vesti iz življenja naših ljudi po ameriških naselbinah

Po dvamesečnem odmoru prične pevsko društvo "Bled" v Conemaugh, Pa., zopet z rednimi pevskimi vajami dne 6. septembra. Pevske vaje se vršijo v dvorani društva sv. Alojzija v Conemaughu, Pa. Pevsko društvo "Bled" bo skušalo uprizoriti prvo opereto okoli Božiča. Ernest Bogolin, sin poznane Bogolinove družine v Chicagi, je odpotoval v staro domovino, v franciskanski samostan v Mariboru, kjer se bo posvetil bogoslovnim študijam.

John Brunski iz South Chicago, ki je bil obtožen, da je osuval svojo sosedo Elizabeto Stalino, je sodniku pojasnil zadevo na sledeči način: "Moja sosedja je polna višnjevih vragov in jaz tem hotel te hudice izgnati iz nje." Sodnik ga je poslal v opazovalnico za slaboumne.

V Rock Springsu, Wyo., je rojak Frank Rahunc padel tako nesrečno, da si je prebil lobanjo in je drugi dan umrl. Tu zapuščala sina in hčer, v starem kraju pa ženo in tri hčere.

V Eaton, N. Y., je mladi rojak Frank Omersa te dni prejel državno šolninsko nagrado za pridnost v učenju, kar mu be omogočilo nadaljno pohajanje v šolo.

Konvencija Jugoslovanske podporne zveze "Sloga" se prične 19. septembra v Milwaukee, Wis.

Rojak John Pavlich v Milwaukee, Wis., se nahaja že od meseca junija v vojaški bolnici. Trpi na kroničnem zastupljenju, ki ga je dobil na bojišču v Franciji.

V New Yorku je preminul eden izmed starejših naseljenec, Frank Potočnik, starejši. Umrl je bil dolgo let v Ameriki. Svoje dni je bival v Decatur, Mich., a tudi clevelandskim rojakom je dobro poznan. Ranjki zapuščala hčerko Frances Merčun in sinova Rudolfa in Franka.

V Buenos Aires, Argentina, je preminul 30. julija rojak Joško Pečenko. Podlegel je zavratni bolezni, komaj 29 let star. Zapuščala ženo in nedoletnega otroka. Ranjki je bival v Argentini sedem let in si je za prihranki svojega dela postavil čedno hišo, in komaj se je privadil svojega lastnega ognjišča, ko se je ogasila bela žena smrt.

Poljska zatrjuje Romunski, da je lojalna

Bukarešt, 4. septembra. Ker je poljska vlada pred kratkim sklenila z rusko vlado nekako prijateljsko pogodbo, je to vznemirilo Romunijo, ki je očitala Poljski, da ni lojalna. Državni podtajnik Poljske je dospel v Bukarešto in je zagotovil romunski vladi, da je pogodba povsem prijateljske vsebine in na noben način naperjena proti Romunski.

Maša zadušnica

Jutri, v sredo, ob osmih se bo brala sv. maša zadušnica za pokojnim Jim Skubic kot osmina njegovega pogreba. Vrši se v cerkvi Marije Vnebovzete na Holmes Ave. Prijatelji so vabljeni.

Cigaretni davek

Davek na cigarete v državi Ohio, ki je stopil v veljavo 1. septembra 1931, je prinesel v enem letu \$4,271,419.87 državi.

Roparji odnesli \$300,000 skritega denarja iz privatnega podjetja

Chicago, Ill., 5. septembra. Roparji so odnesli iz Koch & Co., real estate družbe, od \$250,000 do \$300,000 gotovine, katero so imeli ljudje spravljeno pri tem podjetju v 350 železnih predalih pri tej družbi. Ljudje, ki niso zaupali bankam, so spravili svoje prihranke pri gori omenjeni družbi v železnih predalih. Odpiranje teh železnih predalov za roparje ni bilo lahko, in jih je vzelo celih 14 ur, da so delo opravili in odnesli denar. Dve družini stanujeta nad zemljiškim uradom, katere so roparji stražili, prerezali telefonske žice, med tem ko so drugi banditje vrtali železne predale v spodnjih prostorih. Dva roparja sta stražila stanovalce v gornjem nadstropju in sta se izkazala prava gentlemena. Igrala sta se z otroci in jim pripovedovala razne pravljice ter se obnašala prav vljudno. Starejšim članom družin pa sta rekla: "Mi vemo, da v tej okolici stanujejo ljudje, ki ne zaupajo svojega denarja bankam in ga imajo spravljene pri zemljiški družbi v spodnjih prostorih v železnih predalih. In po ta denar smo sedaj prišli."

Natančna vsota ukradenega denarja se ne bo mogla ugotoviti, dokler ne bodo prišli ljudje s svojimi potrdili. Govori se, da so roparji odnesli blizu enega milijona gotovine. Tako bodo ljudje, ki niso zaupali bankam, ob svoje prihranke.

Wisconsin farmerji glasovali za štrajk

Marshfield, Wis., 5. septembra. Pet tisoč farmerjev se je danes priglasilo, da gredo na štrajk na isti način kot farmerji v Iowa. Dan še niso določili, kdaj prično s štrajkom.

Nehvaležen konj

New York, 5. sept. — Frank Galtieri, 32 let stari "peddler," je ponudil svojemu konju v posodi vode. Konj se je pa vzpel na zadnji nogi in pobil svojega gospodarja s kopiti prednjih nog do smrti.

Seja demokratskega kluba

Danes, 6. septembra se vrši redna mesečna seja Slovenskega demokratskega kluba 32. varde. Začetek točno ob osmih zvečer na 16011 Waterloo Rd. Odborniki in člani kluba so prošeni, da se gctvo udeležijo, ker je več važnih stvari na dnevnem redu.

Prva obletnica

V sredo 7. septembra, ob 8. uri zjutraj se bo v cerkvi sv. Vida brala sv. maša zadušnica ob priliki smrti pokojne Josephine Bartol. Sorodniki in znanci so prešeni, da pridejo v obilem številu k sv. maši.

Public Square Bldg.

Nekdanjo poslopje na Public Square, zraven stare sodnije, ki je bilo prvotno znano kot American Trust Building, pozneje pa Ulmer Building, bodo sedaj prekrstili za "Public Square Building."

Sodnije odprte

Danes se je pričela jesenska sezija na Common Pleas sodnji. 16,000 civilnih in kriminalnih slučajev čaka rešitve.

Vaje za igro

Nocoj ob osmih se vrše vaje za igro "Mučeniška smrt sv. Neže." Pridite vsi. — Režišer.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

En Ameriko in Kanado na leto \$5.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
En Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50 Za Cleveland, po pošti, pol leta \$5.50
Za Cleveland po razpisalnicah: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00; četrt leta \$1.75
Za Evropo celo leto \$7.00, pol leta \$3.50.
Posamezna številka 8 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljave naslovite: Ameriška Domovina,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 0628

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office
at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

No. 209, Tue., Sept. 6th, 1932

Sovjetski umik pred ruskim kmetom

Ruski kmetje so bili do nedavnih dni obvezani po strogih dekretih sovjetske vlade, da so morali prispevati gotove količine žita, mesa in drugih pridelkov boljševiškim oblastem, ki je to na svoj način vporabila. Ni še dolgo tega pa, ko je sovjetska vlada odredila potom uradnih objav v časopisih "Izvestija" in "Pravda", da se ruskim kmetom znatno znižajo dajatve v žitu in mesu. Tozadevno dovolitev je podpisal predsednik koncila ljudskih komisarjev Molotov in generalni tajnik komunistične stranke — diktator Stalin.

Ta interesantni dekret sovjetske vlade poznavalci razmer v Rusiji na najbolj različne načine komentirajo. Najbrž pa bodo imeli prav oni, ki pravijo, da je bila do dekreta sovjetska vlada prisiljena, kajti pomlačanska setev v Rusiji je letos jako nepopolna, ker so kmetje, v srdu nad boljševiki, zanemarili obdelati toliko zemlje, kot so bili vajeni.

Posebno značilne so v dekretu določbe, ki dovoljujejo tudi kolektiviziranim kmečkim gospodarstvom v Rusiji, da lahko svobodno razpolagajo in prodajajo odviške žita in živine, kakor hitro izpolnejo vse svoje obveznosti napram državi.

Se večjega pomena in bolj liberalne so pa nove odredbe glede prometa z živino, ki pomenijo toliko, da so se sovjeti pred ruskimi kmeti popolnoma umaknili, ko so prvotno nameravali izvajati načrt za podržavljenje trgovine z živino in mesom.

Dosedaj so morali ruski kmetje odstopiti državi vsako leto 141.400 vagonov živine. Sedaj je sovjetska vlada v Moskvi to "kvoto" znižala na letnih 71.600 vagonov, in v tem je všteta samo velika in težka živina, ki ni toliko prikladna za domače gospodarstvo. Lahko živino in drobnico pa smejo odsedaj naprej ruski kmetje klati sami doma ali pa sicer svobodno razpolagati z njo, in jim za to ne bo treba več iskati dovoljenja od oblasti.

Se bolj važna je sprememba, da smejo odsedaj ruski kmetje prodajati meso doma zaklane živine tudi na javnem trgu, dočim so smeli prej klati le za domačo potrebo, in to šele potem, ko so za to dobili posebno uradno dovoljenje, katero je pa bilo v največ slučajih zelo težavno izposlovati.

S temi novimi odredbami ruskim poljedelcem nameravajo boljševiki zmanjšati posledice slabe letine in zopet dvigniti med ruskimi kmeti voljo in veselje za pridelovanje žita in za domačo rejo živine. Na ta način naj se odpravi tudi vedno večji primankljaj žita in mesa za prehrano mestnega prebivalstva, ki je zastala radi stalnega nazadovanja produkcije poljedelskih proizvodov v Rusiji. Ruski kmet namreč še nikdar ni imel simpatij do boljševikov.

Toda pravoverni komunisti gledajo na to novo poljedelsko politiko boljševiških voditeljev v Moskvi z velikim nezadovoljstvom ter jim očitajo povratak k kapitalističnemu sistemu ter jim očitajo celo izdajstvo kardinalnih nauk komunizma. Voditelji pa se krepko branijo s statističnimi podatki, ki dokazujejo katastrofalno nazadovanje ruskih poljedelskih pridelkov, potem ko so izvedli nasilno kolektivizacijo kmečkih gospodarstev, katere ruski kmetje kar videti ne morejo. Zaman so bili v tem pogledu vsi naporji vodstva komunistične stranke, ki je skušala prepričati kmete v skupnih gospodarstvih, da so prav tako lastniki kolektiviziranih posestev, kot so bili prej gospodarji svojih lastnih posestev.

Ruski kmet je pa s svojo vztrajnostjo in znano trmo v tej borbi do dobrega zmagal na vsej črti, in voditeljem komunistov ni preostajalo drugega kot umakniti se pred ruskim kmetom, ako niso hoteli tvegati za letošnjo žetev popolnega poloma ter izpostaviti državo nevarnosti, da bi ostala sredi zime brez žita.

D O P I S I

DVAJSET LET MED CLEVELANDSKIMI SLOVENCMI

J. J. Oman

Ko je postalo v domovini splošno znano, da se v Ameriki lahko dekle poroči brez dote in ne oziraje se na družinske razmere, so dekleta začele prihajati v novi svet vedno bolj pogosto.

Ze od nekda je bila navada v starem kraju, da se je smel kmetiški fant poročiti le s kmetiškim dekletom. Bog ne daj, da bi se kmetov sin tako daleč spozabil in poprašal za roko kakega še tako dobrega in pridnega dekleta, ako so njeni starši imeli za ped manj zemlje, ali pa so bili za par goldinarjev manj premožni. Kolikokrat beremo žalostne posledice razdrte ljubezni med mladimi in potem prišiljene poroke, pri kateri ljube-

četudi niso ljubezni trčili med seboj in so žlice pri nekaterih hišah pogosto rošale, po sodnih jrah in krtih se niso preganjali in ne kakega pogubnega divrsa jemali, kakor se godi danes med nami. Bili so torej v tem oziru Slovenci in Slovenke bolj časti vredni, bolj hrabri in bolj krščanski.

Če je Tine v pogostih slučajih pozabil na svoje obljube, katere je delal Urški pred odhodom v novi svet, je pa včasih tudi Urška pozabila na svoje prisrge "večne zvestobe" in se poročila s Tomažem, s katerim sta skup potovala v Ameriko. In to zopet ni bilo najboljše, kajti Urška je rajala za Tinetove groše, katere je sedaj zahteval od Tomaža. Gorje Tomažu, ako mu jih ni mogel izplačati takoj. Pri prvi priložnosti, ki se je nudila, je nastala vojska brez vsakega ultimata. Kdo bo pa mirno gledal, da se drugi postavlja z njegovem dekletom? Kak kranski fant že ne. Šel je, se malo ali pa precej podprl v kakem salunu in potem pa, če je bil Gorenjec, je šel nad svojega tekmeča z nožem; če pa Dolejnc, je odtrgal največji kol od plotu — takrat je bilo še polno plotov ob cesti — in šel s tem "pošlatat" Tomaža. Tako so nastajale vojske med kranjskimi fanti in ni bilo skrajši nedelje, da bi se ne bi tu tam v kaki gostilni malo pokrtačili.

Poroke so se vršile pogosto in to brezizjemno v cerkvi. Slovenci niso bili popolni. Zavedali pa so se, da so kristjani in so se kot kristjani poročali. Nikdo ni slišal takrat o kaki "kort poroki" med Slovenci. Vedeli so, da se kristjan more poročiti le v cerkvi, ker prejema zakrament. Zakramente ima le katoliška Cerkva oblast deliti in ne kaka sodnija ali sodnik.

Ženin in nevesta opravljena v tako nošo, kot je bila takrat v navadi, ali "stajalu", sta se vdeila v zaprto kočijo. Nasproti njima sta se ukrcala drug in drugi s šopki na prsih in vozniški je pognal proti cerkvi. Konji so bili za to slavnost lepo okinčani z raznobarnimi trakovi — avtomobilov takrat še ni bilo med Slovenci. Včasih so bili ti konji lepo rejeni, če je bil voznik dober z njimi in delal usmiljeno. Če pa je voznik bolj veroval v ta dolgi oves, kot v ta kratki, so živali izgledale bolj rogovičasto in so svoje glave nesle žalostno pri tleh med prvimi nogami, pa naj so se vozili v kočiji tudi ženin. Takih seveda niso radi najemali, toda, kaj hočeš. Vsako soboto so morali vsi konji na cesto, tudi če so bili iz samih reber zloženi. Kdor se ni pravočasno preskrbel, se je vozil s "cincarji".

Za ženinom in nevesto se je navadno peljal "starejšina" in to je bilo po navadi vse. Ako je ženin ali nevesta imel starše, so ti po navadi ostali doma. Čudno se mi je videlo to. Povprašal sem zakaj tako, ko je vendar poročni dan tako važen in bi morali starši prav gotovo biti pri poroki in pri maši, da priporočijo svoje Bogu in prosijo sreče za nje. Reklo se mi je, da ni dobro, če so starši navzoči. "To prinese nesrečo." Kaka nesmisel in praznovrje! Veseli me, da je dandanes boljše v tem oziru.

Čez dan po poroki so ženin in neveste, potem, ko so prišli od slikarja, so šli vabiti; povsod so malo popili in malo poplesali. Godec je hodil vedno z njimi. Zvečer pa se je zbralo v hiši, kjer se je vršila očevo polno ljudje. Prav lepo navado so imeli takrat, da je vsak prinesel precejšnji dar novoporočencema in to največkrat v zlatu. Cekini so padali nevesti v roko, ki je v družbi ženina sprejemala goste pri vratih. To je bila lepa navada, pravim. Novoporočenca sta tako vselej imela precej denarja, s katerim sta začela svoj novi dom. Dandanes se mladi ženi in se vsedejo kar pri starših zopet doli. To ni posebno dobro. Stari in mladi še niso nikdar dobro skupaj peljali in ne

bodo. Vsak rod ima kaj novega in dela po novem. Stari pa mislijo, da je to vse narobe in se sploh nikdar drugače ne da, kakor po starem. Kmalu se vname prepri med njimi. Če so že v hiši staršev, naj imajo mladi vsaj svoj oddelek in naj bodo sami zase.

Na očet niso prišli samo odrasli. Starši so pripeljali vse svoje otroke seboj, kar tudi ni dobro. Ta navada še danes obstoji. Gostje se malo, ali pa zelo opišejo in potem se prične vsa kovrstno govorjenje, kvante, dovtipi in šale, katere niso vselej čedne. Otroci vse to slišijo.

Na vsaki očetni so bile mize preobložene z raznimi jedili. Največ so trpele kokoši. Pogosto so se kuharice kar kosale, katere bo pripravila več kokoši. In tako so morale uboge kokoši dajati svoje življenje v tropih. Potem pa so prihajale na mizo kuhane, pečene, pohane in v vsaki obliki, po kateri se sploh da kokoši pripraviti na mizo. Poleg teh je bilo tudi nekaj slanih in v vse polno pečiva, kakor krofov, potic, ja potic. (Kranjska očet brez potice bi povzročila resni dvom o veljavi poroke.) Zmedeno cvrtje in vsako-

vrstni kruhi, šarkelj in drugo je bilo nakopičeno. V sredi med skledami se je skrivalo tudi nekaj pesnatih salat in prave zelenice.

Gostje so se vsedli za mizo, kakor tesno se je dalo, ker je navadno prostora manjkalo. Gledali so modro in se pogovarjali in srkali vino. Otroci so seveda imeli največ zabave, ker so lahko jedli, kar so hoteli in kolikor so hoteli.

V drugi sobi je sedel godec z običajno harmoniko. Čudno, da je ta instrument dandanes tako splošno poznan in rabljen tudi med drugimi narodnostmi. Takrat si ga videl le med Slovenci in gotove vrste harmoniko, "koncertino" med Italijani.

Vse okrog godca se je vrtelo, in še kako hitro. Ples je bil takrat drugačen in rekel bi po večini tudi bolj dostojen, kakor je danes. Plesali so polko, valček in šotih, kolikor se spominjam in sploh razumem na to človeško ranjanje. Petja tudi ni manjkalo, seveda. Poje Slovenec vedno rad in dokler poje, bo tudi lažje izhajal v svojem težkem poklicu delavca.

(Dalje prihodnjič.)

KRATEK IZVLEČEK IZ IGRE "DOMEN"

Cleveland, O. — Domen je nezakonski sin, sirota, ki ni vedel kdo je bil njegov oče. Zapeljuje njegove matere, bogat graščak, je pregovoril njegovo mater, da mu je prisegla, da ne bo izdala svetu očeta svojega otroka do svoje smrti. Zato pa ji je dal on pismo, v katerem obljubi, da mu izplačati po njeni smrti otroku tri tisoč dolarjev dote.

Pozneje pa se graščak svoje obljube skesa in skuša dobiti pismo nazaj. Domna, svojega nezakonskega sina sovraži že od rojstva, ker se ga sramuje in se boji, da pride enkrat s pismom naden, zahteva doto in bo tako svet zvedel, da je on njegov oče.

Domen služi za hlapca pri bogatem kmetu Jurecu, kateri je iz sočutja vzel Domnovo mater pod svojo streho, še preden se je Domen rodil. Tudi pozneje je iz usmiljenja skrbel zanj, kakor za svojega in zato je ostal Domen pri njem za pastirja in potem za hlapca.

Ko Domnovo mati Meta ni mogla več služiti, je Jurec tudi nje skrbel za streho. Dal ji je bajto, da bo živela v njej do svoje smrti.

Jurec ima edinega otroka, hčer Anko. Z Domom sta bila od otroške dobe skupaj in tako ni čuda, da se je med njima vnela vroča ljubezen. To razmerje med njima je pa izvohal Domnovo največji sovražnik, njegov rodni oče, graščak Sova. Ta izda skrivnost Jurecu, ki se silno razburi. Kakor je imel rad poštenega in pridnega hlapca Domna, vendar da bi dal hčer edino to človeku, ki je brez očeta in torej brez poštenega imena, na

to ni niti izdaleč mislil. Zato Domna takoj zapodi iz hiše.

Sova pa še enkrat poskuša dobiti pismo od Mete. Ker mu ga pa ona noče dati, ji zagrozi, da bo dal Domna uloviti za v vojaške, kar tudi v resnici stori.

Urh Zaplatnik, berač, bivši ljubimec Mete, še predno jo je graščak zapeljal, pa je skrivaj poslušal preprič med Meto in Sovo, ter tako zvedel vse tajnosti glede Domnovega očeta in pisma. To vse sporoči Domnu, ki pismo potem tudi najde v skrinji, iz katerega se prepriča, da je Sova njegov oče, kar mu končno potrdi tudi njegova mati.

Medtem pa že pridejo biriti in kmetje lovit Domna. Vjemo ranjenega, a jim vendar pozneje uide. Toda ko pride domov, dobi mater na smrtni postelji. Jurec jo je našel v snegu pred gradom napol zmrznjeno. Brezsrčni graščak jo je namreč iztiril iz gradu, ko je prišla prositi milosti za svojega Domna.

Urh, vedno zvest prijatelj Meti in Domnu, se je za vse krivice, prizade Meti, Domnu in njemu, sklenil maščevati in zažge grad in vsa gospodarska poslopja. To in pa ker je bil v javnosti razkrinkan kot Domnov oče, povzroči, da graščak zblezni. Ker slutiti, da mu je zažgal Urh, ga išče in končno najde v Metini koči ob njeni smrtni postelji. Ko ga Urh zagleda, zbeži, Sova pa za njim in ga s strelom podere na tla.

Jurec pa sklene roki Anki in Domnu in prosi Meto, da blagoslovi oba, ker ne more več gledati svoje hčerke nesrečne.

Louis Oblak.

ŽENIN IN NEVESTA Z DRUGEGA SVETA

Nobena stvar ni tako nespremetna, da je ne bi kdo le veroval. Posebno špiritizmu nekatere pripisujejo jako veliko moči in vere. Kdor veruje v špiritizem, ga ne pregovori noben človek in ga ne odvrne od te vere niti z najboljšimi dokazi. Navesti hočemo dogodek, ki se je pripetil v Ameriki leta 1869 in iz katerega bodo čitatelji lahko posneli, kaj vse človek verjame, kadar je zaslepljen.

Piše se namreč o poroki dveh duhov, ki sta v rani mladosti umrla in ki sta se potem, ko sta prišla v leta — poročila. Oče neveste z onega sveta je bil ugleden trgovec, Izak E. Caton, ki je tudi absolutno veroval, da se je poroka faktično izvršila.

Caton in njegova žena sta bila že dolgo časa privrženca špiritizma. Bila sta vedno v zvezi s takozvanimi posredovalci, ki posredujejo med zemljani in duhovni iz drugega sveta. Eden takih posredovalcev je bil dr. Mansfield iz New Yorka, eden

pa profesor Mott iz Memphisa. Ko so nekoč v Catonovi hiši obdržali špiritistično sejo, se jim je pokazal tudi duh domače hčerke Katie, ki je umrla pred 20. leti in ki je bila sedaj že "odrasla" v lepo gospodično. Katie se je od tega časa prikazovala svojim staršem vedno pogosteje in se z njimi razgovarjala.

Nekega dne je staršem razodela, da se bo poročila s sinom predsednika Pierce, ki se je pred leti kot 12 letni deček smrtno ponesrečil pri neki železniški nezgodi. Povedala je, da se bo poroka kmalu vršila in sicer v hiši njenih staršev, če jim ti postavi poseben kabinet, katerega se bodo duhovi posluževali.

To se je tudi zgodilo. Za poročni dan je bil določen 20. junij 1869. V Catonovi hiši je bila zbrana posebna družba, med njimi, seveda, oba medija ali posredovalca. V kabinetu sta zaprla obe posredovalca, ker je bilo treba za klicanje dveh duhov več moči. Z zatemnili sobi po-

leg kabineta, je bila postavljena miza z izbranimi jedili. Gostje so posedli okrog mize. Dva stola sta bila prazna, namenjena za ženina in nevesto. Na mizi pred stoloma sta bila postavljena dva šopka rož, ko se to spodobi za novoporočenca in kot je naročila nevesta že poprej.

Kmalu sta posredovalca naznanila, da sta se prikazala oba duhova. Vrata kabineta se odpro in oba duhova korakata v mračni sobi k mizi, kjer se vseleta na pripravljene prostore. Nevesta je imela na sebi obleko iz težke svile. Na glavi je imela pajčolan in v lasih oranžno cvetje. Ženin pa je imel na sebi elegantno črno obleko, bel telovnik, v gumbnici rožo.

Ko sta poročenca vzela na znanje vsa voščila navzočih in ko sta navzočim razložila, kako se bo vršilo poročno slavlje na onem svetu, sta se zopet umaknili v kabinet. Eden izmed navzočih je pripomnil, da gresta sedaj najbrže na poročno potovanje po nebesnem svodu.

Vsa stvar je bila drugi dan v časopisih in eden medijev, dr. Mansfield je celo obelodanil pismo, ki ga je pisala nevesta drugi dan svojim staršem. Pismo se je glasil:

"Dragi starši! Nisem se mogla dlje zadržati med Vami, kot sem se. Moj mož, Benjamin Pierce, njegovi starši, teta Sara in drugi Vaši umrli znanci, Vam izročajo najlepše pozdrave. Kadar bom imela kaj več časa, bom kaj več prišla k Vam. Vas objemlje Vaša hčerka, Sara Katarina Caton-Pierce."

Poročilo pozabi omeniti, če sta novoporočenca kaj vzela jedi, ki je bila na mizi. Čudno je tudi to, da sta morala novoporočenca najprej priti v omenjeni kabinet in sta zopet tam skozi odšla, ko bi se duh vendar lahko pokazal kjer je in tudi lahko kar z mesta izginil. Poročilo je tudi jako natančno opisalo obleko neveste in ženina, ne omenja pa, kakšnega obraza sta bila, kar bi bilo pač zanimivo izvedeti.

Dnevna vprašanja

1. Kje ima laška armada letos svoje velike manevre?
2. Koliko mož je udeleženih na teh manevrih?
3. Katere stranke je bil La Follette leta 1924 predsedniški kandidat?
4. Koliko novih šol je zgradila Jugoslavija tekom zadnjih deset let?
5. Kateri slavni rimski general je peljal armado k zmagi, potem se pa umaknil na svojo kmetijo?
6. Kje izvira reka Mississippi?
7. Koliko palcev meri evropski meter?
8. Kateri predsednik Zedinjenih držav je bil najbolj visok po postavi?
9. Koliko admiralov je že imela ameriška mornarica?
10. Katero kraljico so kronali šele po njeni smrti?

Odgovori na vprašanja

1. Med Hrušico in Baško dolino, na čisto slovenskih tleh. Med drugimi vojaki so tudi slovenski fantje, katere učijo, kako napasti njih lastno domovino.
2. Na manevrih je udeleženih nekaj nad 30.000 mož. Samo v Godoviču je nastanjenih nad 6000 mož v hlevih in stajah. Kmetje se pritožujejo, da so jim naredili ogromno škodo, katere kmetje ne dobijo povrnjene.
3. Progressivne stranke, in socialisti so odobrili kandidatauro La Follettea.
4. 523.
5. Cincinnatus.
6. V jezeru Itaska, Minnesota.
7. 39.37 palcev.
8. Abraham Lincoln.
9. Tri: David G. Farragut, David Dixon Porter in George Dewey.
10. Inez de Castro, žena Don Pedra Portugalskega.

Če verjamete al' pa ne.

Kakor je vse narobe v teh prekvatih časih, tako je prišlo do špetira tudi med solncem in luno zadnjo sredo in sta se šla nekaj časa skrivalnico. Napovedano je bilo, da bomo ta špas lahko videli enkrat popoldne. Ker sem jaz strašno firben, sem se zjutraj hodil vsakih pet minut na St. Clair in bulji gori v nebesa in čakal, kako se bosta zaleta solnce in luna. Mislil sem si, da bi kaj lahko prišel konec sveta, če bi se omenjeni lešerbi dobro udarili, zato tudi nisem hotel spisati kolone za drugi dan, ker nisem vedel, ali bo še izšla ali ne. Da bi pa človek zastoj kaj delal, kakopa? Kakor je gotovo že vsakemu znano, konec sveta ni bilo, zato sem moral pa potem bolj v roke pljunit, da sem doprinesel zamujeno.

Tako ob pol enajstih grem na Knausov kornor pogledat, če si že kažeta rogove solnce in luna. Tam že vidim Pozelnikovega Jožeta, ki je stal na vogalu in gledal nepremično v zrak. To je važna stvar in pri taki važni stvari se človeka ne sme motiti, zato tudi jaz Jožeta nisem nič ogovoril, ampak sem se samo vstopil za njegov hrbet in tudi jaz začel gledati gori v nebesni svod. Se reče, saj videl nisem nič posebnega. Solnce je sijalo kot ponavadi in precej gorkote je dajalo od sebe. Ampak če Jože gleda in buli gori v nebesa, mora še nekaj biti. Tako stojiva nekaj časa sama, pa se nam kmalu pridruži tretji, za njim četrti in peti in tako dalje, da je bil kmalu ves kornor zabezegan. Nihče ni črnil besedice, ampak vsak, ki je videl, da gledamo v solnce, je tudi on bulil, ker je vsak vedel, da se bo ta dan nekaj pokazalo, kar se ne vidi vsak dan.

Jože gleda kvišku, jaz gledam kvišku, vsi gledamo kvišku. Včasih se kdo ozre v sosedo, ta vanj, potem pa zopet oba vržeta svoj mili pogled gori v solnce. Samo Jože se ne ozre nikamor, ampak gleda in gleda in strmi v nebeske višave. Kar naenkrat pa Jože pomakne glavo še malo nazaj, potem pa sune z njo naprej in tako močno kihne, da se je pošna nabirala škrinjica premaknila za dva čevlja.

Jože si potem z robcem očisti solzne oči in nos, se globoko oddahne in gre počasnih korakov proti svojemu kegljišču. Kar nas je še ostalo na mestu, se postrani spogledamo, potem se pa zmuzamo eden za drugim proč. Jaz sem potem dolgo študiral Jožeta in prišel končno do spoznanja, da je samo zato stal na vogalu in gledal v solnce, ker se mu je hotelo kihnuti, pa ni mogel. In je res dober pripomoček to za kihanje.

Oni dan se snidejo trije prijatelji v klubu. Vsi trije trgovci. Prvi se vsede za mizo, si z roko podpre glavo in globoko vzdihne. Drugi se vsede za mizo, si podpre glavo z obema rokama in dvakrat vzdihne. Tretji pa vzame svoj klobuk v roke in jima reče: "Če mi ne bosta takoj tiho o kupčiji, grem takoj domov!"

"Ko si me vprašal, če te vza-

mem, si mi neprestano govoril, da me nisi vreden."

"No in ..."

"No, reči moram, da lagal se nisi."

Kmet pride k odvetniku in mu reče: "Moj sosed mi je rekel, da sem tepec. Kaj takega si ne pustim reči in zato hočem, da vložite tožbo proti njemu."

"Tega vam pa ne svetujem," odvrne odvetnik. "Ker ako vam sodne tožbe, boste morali vse stroške sami trpeti."

1932	SEP.	1932
Sa	Mo	Tu
1	2	3
4	5	6
7	8	9
10	11	12
13	14	15
16	17	18
19	20	21
22	23	24
25	26	27
28	29	30

KOLEDAR

DRUŠTVENIH
PRIREDITEV

SEPTEMBER

10.—Društvo George Washington št. 180 JSKJ, ples v spodnji dvorani S. N. Doma.
11.—Društvo St. Clair Grove št. 98 WOW, plesna veselica v obeh dvorani S. N. Doma.
17.—Društvo Spartans št. 198 SSPZ, ples v spodnji dvorani S. N. Doma.
18.—A. G. Club, ples v Grdinovi dvorani.
18.—Piknik združenih društev fare sv. Kristine na vrtu Slovenskega društvenega doma na Recher Ave.
23.—Društvo Jadran, zabavni večer v Slovenskem Delavskem Domu.
24.—Društvo Pioneers HBZ, ples v spodnji dvorani S. N. Doma.
25.—Šola Slovenskega Doma na Holmes Ave. priredi družabni večer za starše in ustanovni šod za šolsko društvo v Slovenskem Domu na Holmes Ave.
25.—Velika prireditev 'Ameriške Domovine' v S. N. Domu za brezposelne.

OKTOBER

1.—Društvo Mir št. 142 SNPJ, zabavni večer v Slovenskem Domu na Holmes Ave.
1.—Gospodinski odsek Slovenskega društvenega doma priredi ples v S. D. Domu na Recher Ave, v Euclidu.
2.—Podpadek sestre, umetni ples v avditoriju, in ples v spodnji dvorani S. N. Doma.
2.—Društvo Abrašević, igra in ples v Grdinovi dvorani.
2.—Ženski odsek S. D. Doma priredi ples v Slovenskem Delavskem Domu.
2.—Vinska trgatev Oltarnega društva sv. Kristine v spodnjih šolskih prostorih na Bliss Rd.
8.—Blue Boys Club, ples v Slovenskem Domu na Holmes Ave.
8.—Podporno društvo Kranj priredi plesno veselico v Grdinovi dvorani.
8.—Društvo Comrades št. 566 SNPJ, plesna veselica v spodnji dvorani S. N. Doma.
9.—Skupna društva fare sv. Vida, velika čarobna predstava v avditoriju S. N. Doma.
9.—Dramsko društvo Verovšek, igra v Slovenskem Delavskem Domu.
9.—Društvo Na Jutrovem praznuje 10-letnico obstanka v Slovenski delavski dvorani na Prince Ave.
9.—Odkritje najbolj popularnega dekleta v fari sv. Kristine. Vrši se v spodnji šolski dvorani fare sv. Kristine.
15.—Društvo Napredne Slovence št. 137 SNPJ, plesna veselica v spodnji dvorani S. N. Doma.
15.—Društvo Progressives, št. 641 SNPJ, ples v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.
16.—Jugoslovanski Pasijonski Klub priredi v S. N. D. igro "Mučniška smrt sv. Neže."
22.—Eagles Club, plesna veselica v Grdinovi dvorani.
22.—Community Welfare Club, plesna veselica v obeh dvorani S. N. Doma.
23.—Ženski Klub Slovenskega Doma, zabavni večer v zgornji dvorani Slovenskega Doma na Holmes Ave.
23.—Dramsko društvo Ivan Cankar, predstava v avditoriju S. N. Doma.
23.—Utopians, prireditev polodne in zvečer, v Slovenskem Delavskem Domu.
23.—S. S. P. P. društvo Cvet, koncert v S. D. Dvorani.
29.—Dramsko društvo Ivan Cankar, plesna veselica v spodnji dvorani S. N. Doma.

29.—Strugglers, Hallowe'en ples v Slovenskem Delavskem Domu.
30.—Blaue Donau, koncert in ples, v obeh dvorani S. N. Doma.
30.—Halloween večer, v spodnji šolski dvorani na Bliss Rd.
31.—East End Social Club, ples v Slovenskem Delavskem Domu.

NOVEMBER

5.—The Silver Mask Club, ples v spodnji dvorani S. N. Doma.
6.—Slovenska Dobrodela Zveza, ples v obeh dvorani S. N. Doma.
6.—Jadran, koncert v Slovenskem Delavskem Domu.
6.—Društvo Orel, igra v Knausovi dvorani.
12.—Društvo George Washington št. 180 JSKJ, plesna veselica v spodnji dvorani S. N. Doma.
13.—Samostojni pevski zbor Zarja, koncert in ples, v obeh dvorani S. N. Doma.
19.—Društvo Comrades št. 566 SNPJ, ples v spodnji dvorani S. N. Doma.
20.—Pevsko društvo Slovenija, koncert v S. N. Domu na 80. cesti.
22.—Društvo Orel, zabavni večer v novi šoli sv. Vida.
23.—Društvo Pioneers HBZ, ples v avditoriju S. N. Doma.
23.—Društvo sv. Jožefa št. 169 KSKJ, banket v zgornji dvorani Slovenskega Doma na Holmes Ave.
23.—24.—Dvodnevni bazar v spodnji šolski idvorani na Bliss Rd.
24.—Zarja, odsek S. S. K. št. 27, koncert in ples, v obeh dvorani S. N. Doma.
24.—Ženski odsek Slovenskega Delavskega Doma priredi ples v Domu na Waterloo Rd.
27.—Slovenska godba Bled, koncert v Slovenskem Delavskem Domu.

DECEMBER

4.—Jugoslovanski napredni klub, zabava v obeh dvorani S. N. Doma.
6.—Slovenska šola Slovenskega Delavskega Doma priredi koncert v Domu.
11.—Dramski zbor Abrašević, predstava v avditoriju S. N. Doma.
11.—Dramsko društvo Verovšek, igra v Slovenskem Delavskem Domu.
17.—Društvo Progressives, št. 641 SNPJ, ples v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.
25.—Društvo Orel, božična igra v Knausovi dvorani.
26.—Šolska igra v spodnjih prostorih fare sv. Kristine na Bliss Rd.
31.—Pevski zbor Jadran, zabavni večer v Slovenskem Delavskem Domu.
31.—A. G. Club, plesna veselica v Grdinovi dvorani.
31.—Silvestrov večer, pričakanje Novega leta, v spodnjih šolskih prostorih na Bliss Rd.

FEBRUAR

5.—Društvo Abrašević, igra in ples v Grdinovi dvorani.
19.—Društvo Orel, igra v Knausovi dvorani.
4.—5.—Društvo Abrašević priredi dvodnevni bazar v Grdinovi dvorani.
16.—Društvo Orel, igra v Knausovi dvorani.
29.—Društvo Orel, baseball ples v Grdinovi dvorani.
13.—Društvo Orel, materinska proslava v Knausovi dvorani.

FR. JAKLIČ:

PEKLENA SVOBODA

Povest o ljubljanski in lžanski revoluciji leta 1848

"Mati je kakor vse ženske. Misli, da vero takoj zapraviš. Če je nočeš, je pa ne. Kaj ne znamo apostolske vere? Šest resnic pa tudi znamo. In to verujemo! In to je naša vera, vse drugo so čenče, pa naj bo konjsko meso ali žveplenke. Kaj, fant? Misliš, da bi naši veri kaj škodilo, ako bi antikrista take malo ukanili in bi za kako pijačo nekoliko puščali njegovi mošnji? Kaj misliš, da ima antikristov denar kaj manj cene kakor drugi? Noben denar ni žegan in se tudi noben žegan denarja ne prime. Meni verjemi! Pa tudi noben denar žegan ne prinese, samo to je hudir, ker brez njega ne moremo biti. Saj še lunka žganja ne moreš dobiti brez denarja! Tako ti rečem, če bova videla, da ima antikrist res kaj prida denarja v vreči, se bova potrudila. In — če ne bo drugače, bova še v veri za malo čaa kaj popustila. Noben pater se ne bo obotavljal dati odveze za greh, ki sem ga naredil, ko sem ogoljufal antikrista. He-e! boš videl, fant!"

Tako sta pristrencala na Stari trg. Ob navdih dnevih, celo pa še ob četrtkih, je mesto v tem času počivalo in so bile ulice skoraj prazne. Prodajalne so bile zaprte.

Toda danes je bilo vse mesto na nogah. Po ulicah in trgih so valovile množice, večje in manjše gručice so stale po širokih vezah, pred magistratom, pri fran-

čiškanih, na Kapucinskem vrtu, na Novem trgu, pred šolami, trg pri Sv. Jakobu je bil kakor na semanju dan. Povsod vse živo, vse praznično, vse veselo in glasno. Dobra volja je žarela ljudem na obrazih. Vzklikanje prijateljev in znancev je bilo prisrčno.

"Konstitution! Svoboda! Frajnost!"

Vrh stopnic pred magistratom je stal mlad človek in govoril, drugi se je napejal na oklep vednjaka, na stopnicah pri frančiškanih je krilil nekdo z rokami po zraku. Povsod so se oglašali mladi govorniki. Stojec na vozovih, zabojih ali kakem kupu, da je bilo količjak vzvišene, so govorili neznani ljudje. Njihove kretnje so bile živahne, beseda glasna in prepričljiva. Navdušenje, ki jih je navdajalo, je izžarevalo na vse strani in užigalo. Konec govorjenih misli je bil vzklik:

"Svoboda! Konstitution!"

In koliko je bilo govornikov tisti dan! Komaj je končal eden, že je stopil drugi na njegovo mesto, da je dajal duška svojem prepričanju in oddal nekoliko svojega ognja drugim.

"Konstitution! Frajnost! Svoboda!"

Tako so se končavali govori tistega dne in od vseh strani je odmevalo:

"Konstitution! Svoboda!"

Množica se je napajala z nečim neznanim in nejasnim. Gesla, ki so jih sprejemali takrat, so si tolmačili po svoje, vsak tako, kakor mu je bolj ugajalo, kakor je sprejemal njegov razum.

"Konstitution! Konstitution! Konstitution!"

Tako je šlo brez konca in kraja.

Tu in tam so že nastopili govorniki, ki so imeli bele pentlje na prsih, kakor so videli tistega, ki je bil prišel oznaniti veselo novice.

Okrog takih so se ljudje posebno zgrinjali in jih pozorno poslušali.

V tako vrvenje sta prišla Tone Krivanoga in Glavanov Janez.

"Ali ste slišali?" je vprašal Janez, ko jima je udarilo na uho: "Konstitution! 'Ali veste, kaj hoče reči? Kaj ta beseda pomeni?"

"Prvič jo slišim v življenju," je odgovoril Tone. "Pa ji že pridem do živenga."

Nekaj novega, nenavadnega, nerazumljivega je bilo kakor drugim tudi Tonetu. Zato je nastavljal ušesa na vse strani, postajal ob gručah, ki so poslušale govornike, ter poslušal, da bi se izmodril.

"Nov čas je prišel. Svoboda je prišla. Konstitution bo. Ljudje božji! Konstitution! Govoril boš, kar boš hotel. 'Novice' bodo lahko še ministre zmerjale." Tako se je navduševal mlad človek in poln ganjenosti hvalil Boga, da mu je dal dočakati srečni trenutek, ko prihaja svoboda, in je slavil milostljivega cesarja, ki je svobodi odprl vrata.

Tone Krivanoga ni prav vedel, kako bi prečnil govor, kaj bi mu vse tisto koristilo, kaj bi mu pomagala svoboda. Zato je rekel Janezu:

"Pojdiva! Ta je premlad, da bi kaj vedel in bi nas učil. Pogledaj ga, še mahu nima pod nosom!"

In sta šla naprej in zopet postajala in poslušala.

"Ti znajo vsi eno! Le kdo jih je najel!" se je hudoval Tone in vlekel Janeza naprej.

Končno je dobil vendar znanca iz Pihlerjeve kleti. Ustavil ga je in vprašal:

"Ti! Kaj pa je? Ali ti kaj veš? Jaz ne razumem teh mladicev."

In znanec mu je odgovoril: "Saj jih tudi jaz ne. Toda eno sem le slišal, ki je pa tudi ne verjamem."

"No?"

"Pravijo, da je cesar vse 'od sebe dal' in je nekega ministra zapodil. Pa ti verjemi, če hočeš!"

"Hudir! Ena bolj čudna kot druga! Midva sva pa slišala, da je prišel v mesto antikrist."

"Tudi jaz sem slišal, videl pa ga nisem. Slišal sem, da se je z Dunaja pripeljal. Nobel. Pri Maliču se je bil ustavil."

"Kdor ima denar, lahko tam izpreže. Pa ga nisi poiskal? Pojdimo za njim!"

"Kaj mi hoče?"

(Dalje prihodnjic.)

* Slon Siam, ki se nahaja v zvezinjaku v Budapešti, je star 160 let in ga je pripeljal v Evropo Napoleon.

* 124 parnikov bo prodala ameriška vlada za staro železo.

* Rudy Vallee se bo v kratkem razporečil s svojo ženo.

DNEVNE VESTI

76 dni so ga držali v vjetništvu

Clearfield, Pa., 5. septembra. Danes je pri tukajšni policiji povedal Garrett Schenck, 48-letni prodajalec rib iz Hopeville, N. J., da ga je še 10. junija odpeljal privatni detektiv John J. Devine v hribe blizu Dubois, Pa., kjer ga je imel za-

prtega do zadnjega četrtka. Devine je hotel iz Schencka izsiliti izjavo, da je bil Schenck v zvezi z banditi, ki so odpeljali Lindberghovega otroka. Devine je najel dva stražnika, katerima je plačal po \$2.50 na dan in jima vrhute obljubil po en tisoč dolarjev nagrade, ko bo dobil razpisano nagrado za Lindberghovega otroka. Schencka so vsak dan silili, naj prižna svojo udeležbo pri odpeljavi Lindberghovega otroka, toda ta je odločno vztrajal pri tem, da je nedolžen pri vsej stvari. Policijski načelnik iz Johnstowna, Harry Klink, je rešil Schencka iz rok njegovih stražnikov in izpuščen je bil na svobodo.

Klopotača v hiši

Winthrop, Ia., 5. septembra. Mrs. P. Zimmerly je že več dni pregledovala steklenice prozviranega sadja, od koder je mislila, da prihaja nekakšno sikanje, ker se je slišalo, kot bi kak steklenica puščala. Končno je pa pronašla, da prihaja sikanje od 4 čevlje dolge klopotače, ki je bila zvita v klobčič pod mizo v jedilni sobi. Na pomoč poklicani sosedje so poskrbeli, da klopotača ne sika več.

Aeroplan našel dva ribiča

Conneaut, O., 5. septembra. Dva ribiča, ki sta se podala na jezero, je zajel vihar in ju vrigel daleč na jezero, Ivan Thomas in Allen Wolf. Aeroplan, ki je krožil nad jezerom in ju iskal, ju je zapazil blizu Girard, Pa., in pilot je sporočil to na suho.

Ženo prisilil k umoru

Urbana, O., 5. septembra. Clifford Smith, 25 let stari farmer, je danes izpovedal policiji, da je prisilil svojo ženo, da je ustrelila Josepha Betts, katerega je dobil Smith pri svoji ženi. Dal ji je na izbiro: ali on ustrelji njo, ali pa žena ustrelji svojega ljubimca. Umor se je izvršil še 3. marca 1930.

Los Angeles praznuje 151letnico

Los Angeles, Cal. 5. sept. — Včeraj in danes praznuje mesto Los Angeles veliko slavlje, ob priliki 151 letnice, kar je bilo mesto ustanovljeno. Razvrstila se je 4 milje dolga parada in druge ceremonije so bile na programu za to proslavo.

MALI OGLASI

Moderno stanovanje
obstoječe iz petih sob se da v najem, s kopalščem, furnez na premog in plin, porč spredaj in zadaj, klet, garaža, zgorej. Vse jako poceni. Vprašajte na 6719 Bonna Ave. (211)

Permanentno uravnanje las
Mi vam spletemo, marceliramo in uredimo lase. Prvovrstno delo po najbolj zmernih cenah.

Amelia Kovach
1107 Addison Rd.
HENDERSON 4181. (Mon.x)

Samo še danes
lahko kupite s hranilno knjižico International Savings & Loan Co. pri nas obleko, povrnik ali suknjo. To velja samo še za danes. Oglasite se pri nas, da se pogovorimo.

Brazis Bros.,
6905 Superior Ave. (x)

ZA SELITEV

IN DOBER PREMOG SE PRIPOROČAM
ANTON SEDMAK
1139 Norwood Rd.
HENDERSON 1920
Dobra postrežba po zmerni ceni

A. MALNAR
Cement Works
1119 Addison Rd.
ENDICOTT 4371

FLEET-WING

PERRY'S SERVICE
STATION
6619 St. Clair Ave.

"Narava v surovosti je redkokdaj MILA"

CUSTERJEVA ZADNJA POSTOJANKA
"Narava v surovosti" — kot jo je nastikal slavni slikar ameriškega Indijanca, N. C. Wyeth... navdahnjen od masakra, ki so ga vprizorili nad Custerjevo pogumno skupino pri Little Big Horn, Montana, divjaški Sioux Indijanci 25. junija 1876.

—in surov tobak nima mesta v cigaretah

Tega ni v Luckies
... najmilejši cigareti
kar ste jih kdaj kadili

MI kupujemo najboljši in najfinejši tobak na celem svetu — toda s tem še ni povedano, zakaj ljudje vsepovsod smatrajo Lucky Strike za najmilejšo cigareto. Dejstvo je, da nikdar ne pregledamo resnice, da je "Narava v Surovosti

Redkokdaj Mila" — zato je temu finemu tobaku po primernem staranju in miljenju dana dobrota onega Lucky Strike čistilnega procesa, ki je opisan z besedami — "It's toasted." Zato pravijo ljudje v vsakem mestu, trgu in vasi, da so Luckies tako mile cigarete.

"It's toasted"
Ta zavojček milih Luckies

"Ako mož napiše boljšo knjigo, ako ima boljšo pridigo ali če napravi boljšo mušico kakor njegov toad, bo svet napravil izbojeno pot do njegovih vrat, četudi zgradi svojo hišo v goru."

RALPH WALDO EMERSON

Ali ne pojmasi to, zakaj je črni svet sprejel in odobril Lucky Strike?

ARNOLD ZWEIF:

Slučaj narednika Griše

Za "Ameriško Domovino" prestavlja M. U.

Nekaj trenutkov je bilo treba, da se je zbrala. Nato se je spomnila svojega poka in je znanu podala roko. Dejala mu je, naj ga njen obisk ne preseneča: še bolj presenečen bo, ako jo hoče pospremiti v svojo sobo. V temnem hodniku si je nato slekla uniformo bolniške strežnice in vstopila v svoji modri večerni obleki v njegov urad.

Vsa oprava sobe je bila narejena od golih smrekovih desk. Površina gladkih miz, ki niso bile barvane, je bila skrita pod polami papirja. V najtemnejšem kotu je bila Bertinova postelja. Zeleni senčnik luči je bil potegnut globoko nad mizo, tako da je bil vrh sobe le slabo razsvetljen in da se je vil v presledku luči in teme dim smodke. Bertinu sicer ni kaj ugajalo to močenje v službi, vendar pa je nankrat ugledal pred seboj žensko, ki je ni še nikdar videl. Njegovemu začudenju se je morala sestra Zofija zasmejati.

"Nikar ne bodite tako presenečeni, Bertin," je dejala in sedla na leseno stolicco. "Ali imate kaj pijače?"

"Saj izgleda to dekle kakor Leonora!" si je mislil Bertin. "Kako da je nisem opazil dosej?"

"Lepo sobo imate tu," je vzklila Zofija in si prižgala svačico. Bertin je s svojim milim glasom pripomnil, da se mu vsekar do nocoj ni dozevala soba tako lepa. "Saj nisem še nikdar videl tako, Zofija," je vzklila in si zasenčil oči, kakor bi si jo hotel natančneje ogledati. "Seveda, najbrž raditega, ker vas videm vedno v družbi sestre Barbe, ki je glasneja od vas, ali pa v bolnišnici, kjer ste moj naprepostavljeni častnik."

"Ali sovražite častnike?" je vprašala Zofija, a on je takoj vplamtel. "Da, sovražim in zaničujem vsako oblast. Oblast je proniklo tisočletnega barbarizma. Duh hudobije je, duh slepih starcev, katerim manjka človečnosti. Duh norih sivo-bradcev, ki uničujejo Evropo. Ali ste zapazili, da ne šteje nihče onih, ki danes vladajo svetu, manj kakor petdeset let? Vi izhajate iz stare obitelji, sestra Zofija, ako se ne motim?"

Zofija je pobledele. To bo morebiti nova ovira med njima. Odvrnila je šaleče: "Upam, da si ne boste radi tega ustvarili o meni nič slabšega mnenja."

"Ne," je odvrnil on. "Najboljši revolucionarji prihajajo iz vaših vrst, možje, ki so spregledali vse maske in poznali vso strahoto: Chamfort, Lafayette in nad vsemi Mirabeau. Ali veste kdo je Peter Kropotkin, princ Kropotkin? Ali ste kdaj čitali pisanja grofa Tolstega?" Zofija je kar obstala, ko je videla odločnost, ki je sevala iz njegovih oči. "Ali veste, kaj je dejal Byron v svojem prvem govoru v gornji zbornici? Ali ste se kdaj zavedli pomena Steinovih reform?"

"Vzrajajo nas le kot gosli, gospod Bertin."

"Tedej, v dveh, treh ali štirih letih, ko bo vojna končala, boste doživeli marsikatero presenečenje, in marsikatera stvar bo, ki je ne boste razumeli, gospodična von Gorse," je zaključil. Zofijine roke so brezmočno počivale na mizi. Taka je bila moč sovrastva tega moža, da je čutila potrebo po kaki fizični opori. Vendar pa je divni mladenič, ki ji je stal nasproti, očareval vse nje misli. On je stopil okoli mize, prijel jo za roke in ji jih poljubil: "Uboga gospodična Zofija! Mar ste padli v razbojniški breg? Kot ženska morate

stopiti na našo stran, kajti med vsemi izvrženimi in zasuzenimi bitji, vključivi celo otroke, so najbolj zaničevane in tlačene ženske."

Vsa Zofijina življenska sila se je dvignila v njej. "Da," je vzklila ter strmela vanj s svojimi velikimi, svetlimi očmi. "Res" je, gospod Bertin. Me ženske smo sužnje, gosli, ker nas moški tako drže. Moji bratje so vladali doma, medtem ko sem se jaz, ko bi se rada česa učila, morala igrati v kuhinji s krompirjem. Hočem poslušati, kar mi imate povedati. Pripravljena sem čuti več, kakor pa si vi predstavljate morete. Toliko grozot vidavamo z vsakim dnem. Čim kak človek umrje, ga skušajo oropati, a me moramo vedno paziti, da to preprečimo."

V Bertinovi oči je vplamtel nenadoma mladeniški ogenj: "Nocoj se mi zdi zopet, da preživljam svoja dijaška leta — o katerih pa seveda vi ničesar ne veste. Ako ne bi bil oblečen v to proketo opičjo obleko, bi skoraj mislil, da sem zopet v svoji stari sobici na Klopstockstrasse, štiri nadstropja visoko, s svojo prijateljico Anico, s katero čitava Bergsonove in Husserl-ove 'Eseje o logiki'."

Se nikdar v svojem življenju ni čula Zofija von Gorse, da bi bil kdo imenoval toliko neznanih imen, kakor bi ta spadala k vsakemu danemu gospodinjstvu. Kraljestvo duha se je odprlo nad njo, nov svet, v katerega bi hotela poleteti. Vendar pa se je ta trenutek bolj pobrigala za to, da je pristavila nad peč kozico ter priložila na ogenj v peči nekoliko drvi in premoga. Medtem je Bertin zopet dvignil telefonsko slušalo in že šestič ali sedmič skušal dobiti zvezo. "Divjijsko vojno sodišče govori. Ali me lahko zvežete s Bialystokom sedaj?"

"Da, seveda," je odvrnil nekdo od onega kraja, kjer žive nevidni telefonski operatorji. "Preskrbel vam bom Bialystok v dveh minutah. Vendar pa ne moremo najti v naših knjigah taborišča, o katerem ste nam govorili — pa tudi vam lahko povem, da ne bodo bialystoški ljudje vedeli več o njem, ako ne navedeta vojaškega okrožja."

"Da," je odvrnil Bertin, "takoj vam ga sporočim."

Iz svojega temnega kota ob peči je Zofija zaljubljeno opazovala njegov svetli, pošteni obraz in prisluškovala prijaznosti njegovih besed, ki so bile v tako velikem nasprotju z besedami sveta, katerega je ona poznala. Sedaj je govoril: "In sedaj, tovariš, je odvisno samo od vas." Čez kake pol minute je bil že v zvezi s telefonsko centralo Ob-Osta v Bialystoku. Bertin je povedal, kdo je. "Ali imate trenutek časa, tovariš? Zelo kočljiva zadeva. Radi bi govorili s taboriščem vojnih ujetnikov, kjer pripravljajo les za armado — imajo velike žage."

"Mora biti nekje v okolici Avgustova ali pa Navariška," je odgovoril oni z globokim glasom. "Hvala Bogu," je vzklila Bertin. "Vidim, da razumete, za kaj se gre."

"Da, tovariš," se je zasmejal oni drugi. "In morebiti še nekaj več, kakor vi mislite. Počakajte trenutek. Dal vam bom oddelek VIII B, ako je tam še kdo pokoncu."

Čez nekaj sekund se je oglašil nekdo, ki je dejal, da je "Gozdni urad." Bertin ga je z vso potrpežljivostjo prosil, naj mu preskrbi zvezo z nekim taboriščem, katerega straži kompanija črnovojnikov iz Eberswalde, in kjer imajo parne žage: vojaško

sodišče general Lychowe divizijski je želi govoriti v zelo nujni zadevi s poveljnikom taborišča."

Hripavi, zaspani glas na drugem koncu sveta se je nekoliko zdrnil. Ime ekscelesence von Lychowe je imelo svojo moč celo tamkaj, si je mislil Bertin. Operator v gozdnem uradu pa je odvrnil, da mora poklicati centralo in poizvedeti tamkaj, dali je v njih področju kako tako taborišče in tudi če ima to telefon. Ako je še kdo pokoncu v centrali, potem bo lahko poizvedel takoj. In zapisal si je: Taborišče v okraju Avgustovo ali Navariška, parne žage, Eberswalde. "Sporočil vam bom vse, tovariš, ako mi poveste, kakaj naj vas dobim." In Bertin mu je pojasnil.

Lahak a osvežujoč duh kave se je širil po s tobakovim dimom napolnjenim ozračju sobe. Nočni mir je objel hišo, kakor da je izginil ves svet. Edini glas, ki se je čul, je bilo škripanje poda, ko je po njem stopala sestra Zofija. Na neki grobi leseni polici je našla skodelico, debel zamljen vrč in manjšo skodelico, ena katerih je bila poslikana s spominčami.

"Kje pa je vaš sluga, vaš ordonanc?" je vprašala Bertina.

Bertin se je smehljaj. "Na dopustu. Ne bi ga smeli pustiti, ker nimamo nikogar, ki bi ga nadomestil, a Posnanski se mora pač sedaj zadovoljiti z menoj."

Zofija ga je občudovaje pogledala. "Nič čudnega v tem, Zofija," je dejal Bertin v odgovor na nje začudenje. "Ne smete pozabiti, da živimo vsi trije skup kot trije možje. Dnevi, ko sem smatral Posnanskega za svojega naprepostavljenega, so že zdavnaj minili." In zasmejal se je. "Vi in vaši prijatelji si ne bi mogli nikdar predstavljati, kako neumne vrste vojak sem bil. A pomislite nekoliko. Neizveštane ljudi, ki jih nenadoma vtaknete v vojaško suknjo, kaj z lahkoto obvladate. Niti ne vedo za onih par rečnih pravic, ki jim pristojajo kot prostakom. V heprestanem strahu živijo, da vstrele kakega neodpušljivega kozla. Zato jih tudi ne skušajo izvežbati. O, vaš stan je kaj zvit," je zaključil ter primaknil zanj veliko stolicco, katera je stala ob njegovi mizi. Še po prejšnjem pa je pregrnil na sedež in preko naslanjala odejo s svoje postelje. Oba sta sedla na desno stran mize.

"To je pa kaj prijetno," sta

vzklila skoro oba obenem. Nato sta križala prste in mislila vsak svojo željo. Seveda je Bertin mislil, da bo tudi Zofija želela isto kar je on: "Mir." Ona pa je sledila željam svojega srca. Kajti ostala je otrok kljub izkušnjam svojega življenja, katero jo je naučilo, da se je lahko obvladovala. Ta trenutek pa se je poglobljala in duša v to novo in tako prijetno ekstazo.

Potem, ko sta srebala kavo, ga je prosila, naj ji pripoveduje o dogodovčinah nesrečnega Rusa, naj ji pokaže listine, ki so vsebovale smrtno obsodbo, naj ji popiše brezuspešne poskuse Posnanskega, da bi odvrnil Rusa od njegove izpovedi, s katero se je samega sebe ugonabljal. Seveda, ti ubogi nesrečniki se niso zavedali, kaj si pripravljajo sami sebi s svojo odkrito izpovedjo. "Proti-spionaza — kaka nesmisel! Nevarnost takih odredb," je dejal svečano Bertin, "za osebe, ki krše postavbe, o katerih nimajo niti najmanjšega pojma, je kaj vidna v slučajih proti-spionaze. Vsak norec lahko ve, da ni v tem slučaju nobenega ogleduštva. Sedaj se le bojijo, da bi se njih lastno moštvo okužilo po novih idejah. Hočejo le preprečiti razširitev duha upora med nemško armado, kakor se je to zgodilo po letih agonije v ruski armadi. Že zdavnaj smo pozabili misliti o vojni in zmagi, Zofija," je vzklila medtem ko si je snel naočnike. "Sedaj se gre samo še za politiko. Boj za razredno državo in nadvlado nekaterih nad mnogimi. Militariziran narod, tako trde oni, je prava slika modernega naroda. Sedemdeset milijonov ljudi na voljo in milost sedmim tisočem neodgovornih mojstrov. Danes so zasegli ženske, a jutri bodo storili, kar se jim bo ljubilo s šolami. Na šestih krajih, izmed katerih so trije v Nemčiji sami, dva na zapadu, a eden tu, preganjajo sem in tja velike mase človeštva, a njih obup: ali ga enostavno prezro ali pa ga gledajo s cinično brezbriznostjo. Kak bo pa konec temu, ne ve nihče."

Zofija je nenadoma občutila, da je sedaj blizu onega, o čemer je sanjala že od svojih detinskih let: uporu, prostosti duha. Gnana po neki čudni sili je položila svoje roke k njegovim. Oba sta imela nežne roke, čeravno so bili na njih znaki težkega dela. "Ženska," je pomislil Bertin,

"resnična ženska. Hotel bi, da ne bi tu tako smrdelo po tobaku. Rad bi vohal vonj njenih las." Vstal je in se postavil, kakor bi se hotel skloniti nad nje glavo. V tem trenutku pa je zazvonil telefon. Bertin se je sklonil čez mizo in dvignil slušalo.

"Halo," je govoril operator na drugem koncu. "Dobil sem zvezo z nekim taboriščem, a ne vem, kje je. Mislim, da sem vam dal pravo zvezo, a vod je strašno slab. Ne verujem, da boste kaj mnogo izvedeli."

Zofija je zapazila Bertinovo razburjenje. Bertin je prosil: "Čuj me, tovariš! Človeško življenje zavisí od onega, kar bom izvedel. Življenje človeka, kakor si ti in jaz. Spusti v žice močnejši tok, kakor bi govoril sam cesar. Odpri vse luči, ki jih imaš. Ne bom blebetal na dolgo in široko, gre se za življenje in smrt."

Operator je obljubil, da bo storil, kar bo le mogel. Trenutno je Bertin slišal, kako govori ta z drugo postajo, menda z Bialystkom. "Kako se raztezajo te žice v noč," je mislil Bertin. "In na teh nitih vise človeška življenja. Potom tajinstvene elektrike gredo poročila od ust pa žici do uha. Bog, kako srečen bi lahko bil človek z vsemi čudeži novodobnih iznajdb!" Nenadoma je dobil zvezo, nekdo ga je klical. "Stražna soba taborišča v Navarišku. Eberswaldski črnovojniški bataljon, parne žage." Bertinova roka se je tresla, a ne njegov glas. Govoril je v aparat glasno in vprašal, dali je od tam zbežal nek vojni ujetnik z imenom Paprotkin. Z desnico je stenografiral na papir odgovore. Že pred tolikim časom? Da, zajeli so tu nekega moža, ki navaja vse te podatke. Ali se imenuje kak pešec v njih oddelku Heppke, korporala Fritzsche in Birkholz? Vse pravilno? In Zofija je videla na obrazu svojega prijatelja odsev veselja, veselja nad srečo uboge- ga tučca, ki je bil obsojen v smrt — tako da se ni mogla vzdržati, da ne bi pritisnila na svoje srce prijateljeve roke, ki je držala slušalo. In tako se je zgodilo, da se je njena glava nagnila blizu Bertinove in da je on duhal vonj njenih las, medtem ko so skozi noč prihajale tihe besede, odgovori od drugega konca dežele.

"Hvala Bogu!" je vzklila. Glas se mu je tresel radosti. "Ali bi lahko pogrešali par mož in jih poslali semkaj, da potrdijo istovetnost jetnika? Naznačil jim bo natančen naslov, a brzojavili jim bodejo še nocoj. Velik, svetlosla mladenič," je odgovoril glasno.

Oddaljen glas je odvrnil: "Da, tak je bil mož. Ubežal je po zimi, neke viharne noči. Naredni-

ka je stal njegov beg krasno pozicijo. Ne bo mu žal, ko ga bo zopet videl."

"Le odpustite mu, tovariši. Ne veste kako trnjevo pot ima za seboj. Jutri bi bil imel biti ustreljen kot dezerter." Bertin je čul, kako godrnja oni drugi: "Kako za boga je le prišel tako daleč?" — "To je njegova tajna," je odvrnil Bertin, "in namerava jo tudi zase obdržati. Vaši ljudje bodo imeli lepo potovanje do semkaj — in sam Bog ve, kako bodo prišli do nas. Čim bodo prispeli semkaj, se morajo takoj predstaviti pri Orskommandaturi, a nato se nemudoma javiti pri svetniku vojaškega sodišča, Posnanskem. Ne, ni treba, da odpotujejo že jutri — saj bo vojna trajala najbrž še par dni." Ker je mislil, da čuje od druge strani smeh, se je tudi on nasmehljaj.

(Dalje prihodnjič.)

Dr. A. L. GARBAS

SLOVENSKI
zobozdravnik6411 St. Clair Avenue
v Slov. Nar. Domu
soba št. 10
Tel. Henderson 0919Model A (tudi model B)
Maytag, najboljši pralni
stroj, z velikim, četveroro-
glatim čebrom iz aluminija
in slavnim Maytag roller iz-
zemačem vode. ZNIZAN\$26⁰⁰MANDEL
HARDWARE15704
Waterloo Rd.
Kenmore 1282

SEE Niagara Falls

ONLY
\$3.75 One Way \$6.50 ROUND TRIP
between CLEVELAND and BUFFALO

Autos, any size, carried for only \$3.75

(\$3.75 July 1st to Sept. 14th inclusive)

Why drive when you can put your car aboard for less than the cost of oil and gas? More restful... cheaper... and saves a day. Steamers each way, every night, leaving at 9:00 P. M., May 15th to November 1st.

CLEVELAND AND PORT STANLEY, CANADA, DIVISION
July 1st to Sept. 5th incl. on Friday, Saturday and Sunday only
\$3.00 one way; \$5.00 Rd. Trip. Any car only \$3.75.

THE CLEVELAND AND BUFFALO TRANSIT COMPANY

Ask your Local Tourist or Ticket
Agent for new C & B Line Folder,
including Free Auto Map and
details on our All Expense Trips.East 9th Street Pier
Cleveland, Ohio

CELA DRUŽINA NA ZRAKOPLOVNEM POLETU

Tu vidimo sliko Col. in Mrs. George Hutchinson ter obeh
njenih deklet, Katarina, na levi, in Janet, desno, ki se je pre-
tekli teden odpeljala z zrakoplovom preko Atlantika in ki
dospe te dni enkrat v London. Potujejo jako udobno in si-
gurno, zato pa tudi vzame polet dalj časa.Prizori iz štrajka farmarjev v državi Iowa. Zgorej pregledujejo štrajkujoči far-
marji truk, če morebiti vozi živež ali poljske pridelke v mesto, spodaj vidimo štrajkar-
ske farmarje, kako počivajo po "mučnem delu."